

Research Article

การศึกษาเปรียบเทียบระดับจิตวิญญาณครู ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทรา เขต 1 กับจิตวิญญาณของครูดี

A STUDY TO COMPARE THE TEACHER SPIRITUALITY OF TEACHERS UNDER THE OFFICE OF CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1 AND GOOD TEACHER

กัญกร เอี่ยมพญา^{1*}, นิวัฒน์ น้อยมณี², พรทิพย์ อ้นเกษม³ และ กัมปนาท วัชรธนาคม⁴

Kanporn Aiempaya^{1*}, Niwat Noymanee², Porntip Onkasem³

and Kumpanat Watchrhathanakome⁴

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา ประเทศไทย^{1*}

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย²

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา ประเทศไทย³

โรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพิพัฒน์รังสรรค์) ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ประเทศไทย⁴

Master of Education Program in Educational Administration in Rajanagarindra Rajabhat University

Chachaengsao, Thailand^{1*}

Master of Education Program in Bangkok Suwarnbhumi University Bangkok, Thailand²

Master of Education Program in Curriculum and Instruction in Rajanagarindra Rajabhat University

Chachaengsao, Thailand³

Anubanchumchonbangbo (Supphapipatrungsan) Bang Bo Sub-district, Bang Bo District, Samutprakarn, Thailand⁴

kanporn2512@gmail.com^{1*}

Received: 2018-09-13

Revised: 2018-11-28

Accepted: 2018-12-31

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 2) ศึกษาระดับจิตวิญญาณของครูดี 3) เปรียบเทียบระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 กับจิตวิญญาณของครูดี 4) เปรียบเทียบระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 ก่อนและหลังการพัฒนา

ผลการวิจัย พบว่า

1) ระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 โดยรวมอยู่ใน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนด้านพฤติกรรมและด้านความรู้อยู่ในระดับสูง

2) ระดับจิตวิญญาณของครูดี ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับสูงมาก เรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านคุณธรรม ด้านพฤติกรรม และด้านความรู้

3) ผลการเปรียบเทียบระดับจิตวิญญาณครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 กับจิตวิญญาณของครูดี พบว่า ระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 กับจิตวิญญาณของครูดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลการเปรียบเทียบระดับจิตวิญญาณครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 ก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: จิตวิญญาณครู ครูดี ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) study the spiritual level of teachers under the Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 1, 2) study the spiritual level of good teachers, 3) compare the spiritual level of the teachers under the Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 1 and good teachers, and 4) compare the spiritual level of teachers under the Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 1, both before and after the development.

The results indicated that

1) The spiritual level of teachers under the Office of Chachoengsao Primary

Educational Service Area 1 was at high level. When considering each aspect, it was found that the moral aspect was at highest level, while the behavior and knowledge aspects were at high level.

2) The spiritual level of good teachers, both overall and individual aspects were at the highest level, which can be ranked from high to low as follows: moral, behavior, and knowledge aspects.

3) The results of comparative study between the spiritual level of teachers under the Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 1 and good teachers showed that they were statistically significant differences at the .05 level.

4) The results of comparative study on the spiritual level of teachers under the Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 1, both before and after the development showed that the spiritual level after the development of teachers was significantly higher than before the development at the .05 level.

Keywords: spirit of teacher, good teacher, teachers under the Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 1

บทนำ

รัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีทั้งหมด 11 ด้าน โดยในด้านของการศึกษาเน้นให้ความสำคัญของการพัฒนาระบบการผลิตครูที่มีคุณภาพ ดังข้อ 4.6 พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ เน้นครูผู้สอนให้มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ (The Secretariat of the Cabinet, 2014)

จากนโยบายดังกล่าวส่วนราชการที่มีครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดจึงนำนโยบายดังกล่าวลงสู่การปฏิบัติเพื่อมุ่งสร้างจิตวิญญาณครูของแต่ละสังกัดขึ้น ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission, 2015) กำหนด ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อ 5 สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครู การเป็นครูมืออาชีพ และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ จากนโยบายดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำนโยบายนี้ลงสู่การปฏิบัติมีการจัดทำโครงการ เพื่อพัฒนาครูให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู

ที่ผ่านมา มีการศึกษาเพื่อพัฒนา จิตวิญญาณครูอย่างต่อเนื่อง ดังที่ สำนักงาน ส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (Office of Social Promotion for Learning and Quality Youth, 2013) ได้ดำเนินการสำรวจปัญหา อุปสรรคการทำงานของครู พบว่า ครูรุ่นใหม่ ขาดจิตวิญญาณ สอดคล้องกับการศึกษาของ ประภาภัทร นิยม (Niyom, 2014) ได้กล่าวถึง ความคืบหน้า การประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาภาคปฏิบัติของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในด้าน บุคลากร พบว่า มีปัญหาครูไม่ครบ สอนไม่ตรง วิชา ไม่มีคุณภาพบางคนขาดจิตวิญญาณ ความเป็นครู ส่วน ธรรมนันท์ ทิก้า แจ้งสว่าง (Janesawang et al., 2012) พบว่า การเป็นครู ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูประกอบด้วย ตระหนักรู้ในความเป็นครู ปฏิบัติตน อยู่บนวิถี แห่งความเป็นครู มีเป้าหมายในการทำงาน เพื่อเด็ก และปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรักและ เมตตา แนวทางของการพัฒนาจิตวิญญาณครู และ นรินทร์ สังข์รักษา (Sungraksa, 2011) กล่าวว่า ผู้บริหารและครูต้องมีการสร้างอุดมการณ์ แห่งความเป็นครู มีความเข้าใจระบบการศึกษา มีการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ มีการพัฒนาตนเอง เพื่อทบทวนเปลี่ยนแนวคิดใหม่ เน้นการให้ มากกว่าการรับและการรู้เท่าทันตนเอง มีความ เสียสละและความภาคภูมิใจ

นิวัตต์ น้อยมณี (Noymanee, 2008) กล่าวว่า การสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู เป็นความจำเป็นและสำคัญยิ่งที่สถาบันผลิตครู จะต้องถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบ อย่างปล่อยให้ เรียนรู้เฉพาะวิชาการไม่มีการสร้างจิตวิญญาณครู อีกไม่นานเราจะไม่มีครูที่เป็นครูอย่างแท้จริงจะมี เพียงคนรับสอนหนังสือ คนมืออาชีพสอนหนังสือ ที่ความเป็นครูหายไปจากสังคมการศึกษาของเรา จากความสำคัญของจิตวิญญาณครูดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดให้มีโครงการผลิตครูในชื่อต่าง ๆ หลาย โครงการและประสบความสำเร็จของโครงการนี้ เสมอมา ผู้ที่จบจากโครงการดังกล่าวจะเป็นครู ที่มีคุณภาพคือครูที่มีทั้งความรู้ความสามารถ ด้านวิชาการและเป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู (Noymanee & Aiemphaya, 2017)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเชิงเตา เขต 1 (Chachengsao Primary Educational Service Area Office 1, 2015) มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาจิตวิญญาณของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเชิงเตา เขต 1 ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของ ความเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณโดย ดำเนินการ เพื่อพัฒนาครูในสังกัดให้เป็นครูที่มีจิตวิญญาณครู โดยเน้นให้มีการพัฒนาจิตวิญญาณครูเพื่อยกระดับจิตวิญญาณครูให้สูงขึ้น จึงได้จัดให้มี โครงการพัฒนาครูแบบต่อยอดและเชื่อมโยง ด้วยการศึกษาระดับจิตวิญญาณครูของครู ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณโดย พิจารณาจากครูที่ได้รับการยกย่องให้เป็นครูดี ครู ต้นแบบ ครูแกนนำ และครูที่ได้รับการยกย่องเชิดชู

จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงครูที่มีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นที่ประจักษ์ โดยพิจารณาจากครูที่ส่งนักเรียนเข้าประกวดในงานศิลปหัตถกรรมทั้งระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557 เป็นการอบรมต่อยอดให้แก่ครูใน 4 วิชาเอก คือ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย โดยมุ่งเน้นพัฒนา ศักยภาพของครูให้มีความรู้ในด้านเนื้อหาวิธีสอน และจิตวิญญาณความเป็นครู เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยมีกระบวนการติดตาม พัฒนาการของครูผู้ผ่านการอบรมเพื่อสร้างครูที่มีคุณภาพโดยใช้กระบวนการพัฒนาจิตวิญญาณครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับจิตวิญญาณของครูดี
3. เปรียบเทียบระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 กับจิตวิญญาณของครูดี
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาจิตวิญญาณของครูสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ตัวแปรต้น ได้แก่ จิตวิญญาณครู ประกอบด้วย 1) ด้านพฤติกรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านคุณธรรม ที่ได้จากการสังเคราะห์จากงานวิจัยของ สุชาติดากรเพชรปานิ (Kornpetpanee, 2005) ถาวร เสี่ยงเอียด และคณะ (Sengat et al., 2011). สุเทพ ธรรมะตระกูล และ อนุวัติ คุณแก้ว (Thammatakul & Koongaew, 2012) ชาญนรงค์ อินธิ์ อนุชา กอนพวง และ ปกรณ์ ประจันบาน (In-lw, Kornpuang & Prachanban, 2013) สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (National Institute for Development of Teachers, Faculty Staff and Educational of Teachers, Faculty Staff and Educational, 2013) อภินิห์พร สถิตยภาศีกุล และคณะ (Sathidpakekul & et al. 2013) เกิดพงศ์ จิตรหลัง (Jitlung, 2015) ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 และจิตวิญญาณของครูดี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ในปีการศึกษา 2559

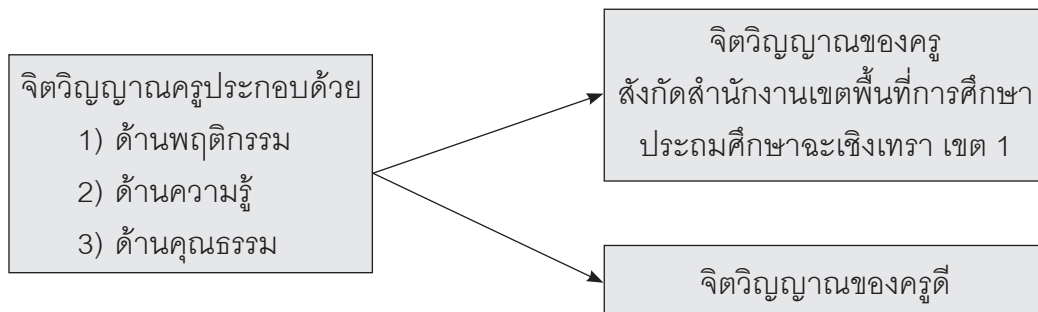
2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากตัวแทนของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่เข้าร่วมการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นครู จำนวน 24 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาของครูที่เข้ารับการ

พัฒนา จำนวน 20 คน และเพื่อนครูของครูที่เข้ารับการพัฒนา จำนวน 28 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน

สมมติฐาน

ระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 หลังการพัฒนา ครูที่ได้รับการพัฒนาจะมีจิตวิญญาณความเป็นครูสูงกว่าก่อนได้รับการพัฒนา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. จัดอบรมครูตามโครงการพัฒนาครูแบบต่อยอดและเชื่อมโยงต่อเนื่อง ซึ่งเป็นโครงการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยอบรมจิตวิญญาณให้กับครูใน 4 กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จำนวน 24 คน

2. สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในช่วงตอนการประเมินผลหลังการอบรม และการติดตามผลหลังการอบรมแล้ว 1 เดือน กับครูที่ผ่านการพัฒนา จำนวน 24 คน ผู้บริหาร

สถานศึกษา จำนวน 20 คน และเพื่อนของครูที่ผ่านการพัฒนา จำนวน 28 คน โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและการประเมินจิตวิญญาณครูที่ผ่านการอบรมเพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานครูดี

3. นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา และทดสอบเครื่องมือกับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.89

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำร้อยละ วิเคราะห์ระดับจิตวิญญาณครูด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Five Scale) (Best & Kanh, 1993) วิเคราะห์จิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 กับจิตวิญญาณของครูดี และการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ก่อนและหลังการพัฒนา วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (t-test) ใช้เกณฑ์การแปลความหมายจากระดับนัยสำคัญของการทดสอบ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.41) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.33) ส่วนจิตวิญญาณของครูดี โดยเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.82) โดยด้านคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.84) รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.82) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.79)

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 และจิตวิญญาณของครูดี ในภาพรวมและรายด้าน

จิตวิญญาณครู	จิตวิญญาณของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1 (n = 72)				จิตวิญญาณของครูดี (n = 72)			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับจิต วิญญาณครู	ลำดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับจิต วิญญาณครู	ลำดับ
1. ด้านพฤติกรรม	4.41	.44	สูง	2	4.82	.28	สูงมาก	2
2. ด้านความรู้	4.33	.42	สูง	3	4.79	.35	สูงมาก	3
3. ด้านคุณธรรม	4.51	.40	สูงมาก	1	4.84	.31	สูงมาก	1
รวม	4.41	.40	สูง		4.82	.30	สูงมาก	

จากตาราง 1 พบว่าค่าเฉลี่ยจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.41) โดยด้านคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.51)

เมื่อทำการเปรียบเทียบจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 กับ จิตวิญญาณของครูดี ได้ผลเปรียบเทียบ ดังในตาราง 2-3

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบ จิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 กับ จิตวิญญาณของครูดี

จิตวิญญาณครู	ค่าเฉลี่ย	S.D.	n	t
1. จิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1	4.41	.40	72	-8.65*
2. จิตวิญญาณของครูดี	4.82	.30	72	

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 กับจิตวิญญาณของครูดี เปรียบเทียบในรายด้าน

จิตวิญญาณครู	จิตวิญญาณของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1 (n = 72)			จิตวิญญาณของครูดี (n = 72)			t
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	n	
1. ด้านพฤติกรรม	4.41	.44	72	4.82	.28	72	-7.97*
2. ด้านความรู้	4.33	.42	72	4.79	.35	72	-8.74*
3. ด้านคุณธรรม	4.51	.40	72	4.84	.31	72	-6.85*

ตาราง 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ จิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 กับ จิตวิญญาณของครูดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ จิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 กับ จิตวิญญาณของครูดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

สรุปผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม จิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ใน ระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับจิตวิญญาณของ ครูดี พบว่า จิตวิญญาณของครูดีอยู่ในระดับ สูงมากทุกด้าน หากพิจารณาถึงการให้ความสำคัญ เกี่ยวกับจิตวิญญาณครูโดยภาพรวม แสดงให้เห็น ว่า ด้านคุณธรรม อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรม และด้านความรู้

ผลการเปรียบเทียบในภาพรวมและ รายด้านของจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 กับ จิตวิญญาณของครูดี มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบ ระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 กับ จิตวิญญาณของครูดี มีประเด็นที่จะอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาระดับจิตวิญญาณ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ระดับจิตวิญญาณ ของครูโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนด้าน พฤติกรรมและด้านความรู้ อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏาภูมิ สุจินตามณีชัย เบญจวรรณ บุญยะประพันธ์ และราชันย์ บุญธิมา (SuJindamanechai, Boonyapraphan & Boondima, 2015) ศึกษาเรื่อง การยอมรับ

ตนเองและบุคลิกภาพห้วงค์ประกอบที่พยากรณ์ ความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ระดับการยอมรับ ตนเองของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดสมุทรสาคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีระดับบุคลิกภาพและ การแสดงตัว มีค่าอยู่ในระดับสูง บุคลิกภาพ ด้านการเปิดกว้าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ด้านการประนีประนอมอยู่ในระดับสูง บุคลิกภาพ ด้านการมีจิตสำนึกอยู่ในระดับสูง สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อรรณพ จินะวัฒน์ และ รัตนา ดวงแก้ว (Jeenawat & Daungkaew, 2015) ได้รายงานการวิจัย การศึกษาสภาพการปฏิบัติ ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการ ปฏิบัติตนของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ว่าวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพของคนดี คนเก่งในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบ วิชาชีพทางการศึกษาหรือวิชาชีพครู เป็นผู้ที่ มีบทบาทหน้าที่หลักในการถ่ายทอดความรู้ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้สามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลง ของสังคมได้อย่างยั่งยืน และเป็นแบบอย่างที่ดี แก่เด็ก เยาวชน และผู้เรียน องค์การครูต้องทำ หน้าที่ควบคุมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อให้ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นคนมีความรู้ ความสามารถและทักษะอย่างสูงในการประกอบ วิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรมและประพฤติตน ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และสอดคล้องกับ

การวิจัยของ นรินทร์ สังข์รักษา (Sungraksa, 2011) ได้ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์ความรู้ด้านการพัฒนาจิตวิญญาณจากเรื่องเล่าความสำเร็จของครูและนักเรียนในระบบการศึกษา: การพัฒนาทางการศึกษาสร้างจิตปัญญาในการเรียนรู้สู่ความสำเร็จพบว่าคุณลักษณะของครูที่ดีมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย การรักและเมตตาศิษย์อย่างเท่าเทียมกัน การรักและผูกพันกับวิชาชีพครูและตั้งใจทำจริง การช่วยเหลือด้วยการถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนครูและนักเรียนโดยไม่ปิดบังอำพราง การเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียนและเพื่อนครู การเป็นตัวของตัวเองมีความเชื่อมั่น และสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงใจ ชนะสิทธิ์ ชัยยุทธ มณีรัตน์ และ พงศ์เทพ จิระโร (Chanasit, Maneerat & Jiraro, 2016) ได้ศึกษาเรื่อง จิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับรายด้าน จากสูงไปต่ำ คือ ด้านบุคลิกภาพดี รองลงมาคือด้านเทคนิคการสอน และด้านความรอบรู้ตามลำดับการจากเรื่องเล่าความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สจิวรรณ ทรรพวุธ (Darbavasu, 2017) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูเพื่อส่งเสริมความเป็นครูวิชาชีพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวมมีจิตวิญญาณความ

เป็นครูในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ ได้แก่ ด้านความศรัทธาในตนเองและวิชาชีพครู ด้านความเชื่อมั่นในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ด้านความเป็นกัลยาณมิตรในวิถีแห่งความเป็นครู ด้านปฏิบัติตนและงานในหน้าที่ครู ด้านเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือกับผู้อื่น ในสถานศึกษาและชุมชนอย่างสร้างสรรค์

2. การศึกษาระดับจิตวิญญาณของครูดีพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูงมาก เรียงตามลำดับจากสูงไปต่ำ คือ ด้านคุณธรรม ด้านพฤติกรรม และด้านความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร์ สังข์รักษา (Sungraksa, 2011) ได้ศึกษา เรื่อง การสังเคราะห์ความรู้ด้านการพัฒนาจิตวิญญาณจากเรื่องเล่าความสำเร็จของครูและนักเรียนในระบบการศึกษา : การพัฒนาทางการศึกษา สร้างจิตปัญญาในการเรียนรู้สู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พบว่า ครูที่มีการหล่อหลอมอุดมการณ์ความเป็นครู มีความเข้าใจในระบบการศึกษา เข้าใจความรับผิดชอบ เข้าใจบทบาทหน้าที่ สามารถเข้าถึงหัวใจลูกศิษย์และชุมชนผ่านชีวิตการศึกษา กำหนด วิสัยทัศน์การพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของ วิเรืองรอง รัตนวิไลสกุล (Ratanavilaisakul, 2002) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะครูพึงประสงค์ของนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระเจ้าเก้านนบุรี พบว่า ด้านคุณลักษณะครูที่พึงประสงค์ในทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ต้องการให้อาจารย์มีคุณลักษณะเป็นผู้มีความยุติธรรมและมีเหตุผล

ไปหาความรู้ใหม่ ๆ มีเทคนิคการสอนให้นักศึกษาอยากเรียน รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาสามารถให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่อง รักการสอน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สจิวรรณ ทรรพพสุ (Darbavasu, 2017) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูเพื่อส่งเสริมความเป็นครูวิชาชีพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า จิตวิญญาณครูเป็นคุณลักษณะที่แสดงซึ่งพฤติกรรมเป็นที่ประจักษ์ น่าชื่นชมและเป็นที่ยอมรับในการปฏิบัติหน้าที่ครูทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ด้วยคุณธรรม จริยธรรม และความปรารถนาดี มีความเข้าใจที่จะพัฒนาจิตตามศักยภาพ พร้อมกับตระหนักถึงการพัฒนาอย่างองค์รวมด้วยความจริงใจ เสียสละ ใฝ่รู้ ค้นหา สร้างสรรค์ ถ่ายทอด ปลุกฝัง และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

3. การศึกษาเปรียบเทียบระดับจิตวิญญาณของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 หลังการพัฒนา ครูที่ได้รับการพัฒนาจะมีจิตวิญญาณความเป็นครูสูงกว่าก่อนได้รับการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัตติกา ภูพานาม และสมพงษ์ พันธุ์รัตน์ (Phuhanam & Punturat, 2017) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบวัดและเกณฑ์จิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มรู้จักและกลุ่มทั่วไป พบว่า กลุ่มรู้จักคือครูที่ถือว่าเป็นครูต้นแบบมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มครูประจำการทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สจิวรรณ ทรรพพสุ (Darbavasu, 2017) ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูเพื่อส่งเสริมความเป็นครูวิชาชีพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า แนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครุศาสตร์ ได้แก่ การจัด การเรียนการสอนโดยปลูกฝังจิตสำนึกของความเป็นครู ก่อนเป็นอันดับแรก หลังจากนั้นจึงส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ครูตามกระบวนการของหลักวิชา โดยมุ่งเน้นจัดการเรียนการสอนผ่านประสบการณ์หรือใช้กรณีศึกษา แรงจูงใจ ความภาคภูมิใจในวิชาชีพแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า จิตวิญญาณครูด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและครูต้องเร่งพัฒนาด้านความรู้ของครู โดยเฉพาะเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสามอันดับสุดท้าย คือ เรื่องเป็นคนเก่งในวิชาที่สอน เรื่องเรียนรู้จนสอนได้อย่างลึกซึ้ง และเรื่องสอนตามธรรมชาติของศิษย์

2. ผลการวิจัย พบว่า จิตวิญญาณครูด้านคุณธรรม เป็นด้านที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความสำคัญในระดับสูงมาก ดังนั้นสมควรที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูต้องดำเนินการยกย่องเชิดชูครูที่มีคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างกับครูทั่วไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพด้านความรู้ของครูระดับประถมศึกษาในจังหวัดเดียวกัน หรือต่างพื้นที่
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับจิตวิญญาณครู โดยแยกศึกษาตามเพศ อายุ

ประสบการณ์สอน และวิชาเอก

3. ควรศึกษาจิตวิญญาณครูที่สอนในระดับการศึกษาที่ต่างกัน
4. ควรศึกษาจิตวิญญาณครูของเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

REFERENCES

- Annop, J. & Ratana, D. (2015). A Study of the state of practices based on The Standards of Work Performance and Standards of Conduct of Education Profession Practitioners. STOU Journal. 8(2), 41-57. (in Thai)
- Apidporn, S. & et al. (2013). Research and development of teacher production curriculum in the 21st century: a case study of Faculty of Education Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. Research report of The Secretariat of The Council of Education. (in Thai)
- Best, J.W. & Kahn, J.V. (1993). Research in education. (7th edition). Boston, M.A.: Allyn and Bacon.
- Chachengsao Primary Educational Service Area Office 1. (2015). Chachengsao Primary Educational Service Area Office 1. Retrieved March 12, 2015, from <http://www.ccs1.go.th/main/index1.php>. (in Thai)
- Channarong, I., Anucha, K. & Pakorn, P. (2013). A model of development of quality of work life of teachers in basic education schools. Journal of Education Naresuan University. 15(Special), 113-123. (in Thai)
- Dhammananthika, J., Dusadee, Y., Pagorn, S. & Niyada, C. (2012). Experience of spirituality in teacher: A Phenomenological Study. Journal of Behavioral Science. 18(1), January 2012, 55-65. (in Thai)
- Duangjai, C., Chaityut, M. & Pongthep, J. (2016). Spiritual teacher of the Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University. Silpakorn Educational Research Journal. 8(1), 107-131. (in Thai)
- Kattika, P. & Sompong, P. (2017). The development of teacher spirituality scale and criterion of the students in Faculty of Education. Conference Presentation of National Research Graduate Network North Rajabhat University 17th, 248-258. (in Thai)

- Kerdpong, J. (2015). Study identity of good teacher in heart. Journal of Yala Rajabhat University. 10(2), 45-58. (in Thai)
- Narin, S. (2011). Sunthesis Study of mental and spiritual development holistic of knowledge from storytelling about success among teachers and students all teachers and students are in Ed. Systems development of youth through wisdom consciousness. Silpakorn Educational Research Journal. 2(2), 21-30. (in Thai)
- National Institute for Development of Teachers, Faculty Staff and Educational of Teachers, Faculty Staff and Educational (NIDTEP). (2013). Spirituality in performance of teacher civil servants and educational personnel in relation to effectiveness under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1. Research document. (in Thai)
- Niwat, N. & Kanporn, A. (2017). Teacher spirituality. Nonthaburi: 21 Century. (in Thai)
- Niwat, N. (2008). My thinking and believe. Bangkok : Jamjuri Product. (in Thai)
- Office of Social Promotion for Learning and Quality Youth. (2013). The barrier of the thai teacher. Retrieved March 6, 2015, from <http://www.qlf.or.th/Home/Contents/571>. (in Thai)
- Office of The Basic Education Commission. (2015). Education development directions for fiscal year 2015. Office documents. (in Thai)
- Pandawongch, S., Benjawan, B. & Rajan, B. (2015). Self-acceptance and big five personality in predicting spiritual quotient of teachers in schools under The Secondary Education Service Area Office 10 in Samut Sakhon Province. The Journal of Faculty of Applied Arts. 8(1), 115-126.
- Prapaphat, N. (2014). The reform conference finds the "teachers" problem bigger no spirit of being a teacher. Retrieved April 7, 2016, from <http://www.unigang.com/Article/21934>. (in Thai)
- Riruengrong, R. (2002). A study of the lecturer's characteristics perceived as desirable by King Mongkut's University of Technology Thonburi Students and Lectures. KMUTT Research and Development Journal. 25(2), 149-165. (in Thai)
- Sajeewan, D. (2017). Strategies for developing teacher spirituality to enhance professional teacher of students in Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University. Ratchaphruek Journal. 15(1), 1-10. (in Thai)

- Suchada, K. (2005). Essential characteristics of outstanding teachers: ethics and efficacy. Journal of Educational Research and Measurement. 3(1), 196-212. (in Thai)
- Sutep, T. & Anuwat, K. (2012). A study of characteristics of the new generation teachers. Research of Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University. (in Thai)
- Thaworn, S. & et al. (2011). The need for self-development and its obstacles for teachers and academic personnel in Rachaburi and Samutsongkram. Journal of Education Khon Kaen University. 34(3-4), 108-116. (in Thai)
- The Secretariat of the Cabinet. (2014). Policy statement of The Cabinet General Prayut Chunyacha, Prime Minister, announces to the national legislative assembly. Bangkok: Cabinet and Gazette Publishing. (in Thai)
-